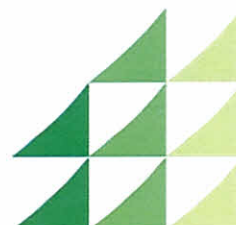

Ympäristöministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja Metsähallituksen välinen julkisia hallintotehtäviä koskeva tulossopimus vuodeksi 2020 ja alustavat tulostavoitteet 2021-2024

Metsähallitus
PL 94 (Ratatie 11)
FI-01301 Vantaa, Suomi Finland

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Tulostavoitteet vuodelle 2020 ja alustavat tavoitteet vuosille 2021-2024.....	4
2.1 A Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	4
2.2 B Toiminnallinen tuloksellisuus.....	6
2.3 C Voimavarojen hallinta	7
3 Seuranta ja raportointi	9
Liite 1: Vuosiliite 2020	10
Liite 2: Kuvaus toimintaympäristön muutoksista sekä niistä tehtävät johtopäätökset	14

1 Johdanto

Metsähallitukselle säädetyt julkiset hallintotehtävät hoidetaan erillisessä julkisten hallintotehtävien yksikössä, johon kuuluvat Luontopalvelut ja Eräpalvelut. Metsähallituksen Luontopalvelut vastaa Suomen luonnonsuojelualueverkoston hoidosta ja käytöstä sekä lajien ja luontotyyppien suojelusta. Luontopalvelut tuottaa luonnon virkistyskäyttöön liittyviä luonto- ja retkeilypalveluita valtion mailla sekä vaalii kulttuuriomaisuutta. Eräpalvelut tarjoaa metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia, hoitaa riista- ja kalaelinympäristöjä ja vastaa erävalvonnasta kaikilla valtion alueilla. Luontopalveluilla on myös metsäpuiden siementen hankintaan ja varastointiin liittyviä tehtäviä. Julkiset hallintotehtävät tukee toiminnallaan saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytyksiä.

Metsähallitus toteuttaa osaltaan pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman strategisia tavoitteita saavuttaakseen Suomen hiilineutraalius vuonna 2035, vahvistaa hiilinielua ja -varastoja sekä pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen ja saavuttaa YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteet. Lisäksi koko Metsähallituksen toiminnassa yhteen sovitetaan paremmin kestävän metsätalouden, puun saatavuuden, luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön ja ilmastopolitiikan tavoitteet sekä maankäytön eri muodot. Heikentyneiden elinympäristöjen tilaa parannetaan huomattavilla lisäresursseilla, luonto- ja virkistyskohteiden kävijäpalveluita parannetaan, korjausvelkaa vähennetään suunnitelmallisesti ja luontomatkailun harjoittamisen edellytyksiä parannetaan.

Ympäristöministeriön ohjaus perustuu erityisesti YK:n biodiversiteettisopimuksen perusteella laadittuun luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategiaan (2012-2020) ja toimintaohjelmaan tavoitteena luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttäminen. Maa- ja metsätalousministeriön osalta ohjaus perustuu erityisesti Kansalliseen metsästrategiaan 2025, kalataloushallinnon strategiaan ja julkisen riistakonsernin strategiaan.

Lisäksi Metsähallitus toteuttaa toiminnassaan YK:n kestävän kehityksen (Agenda 2030) tavoitteita sekä toimii Metsähallituksen strategian linjausten mukaisesti.

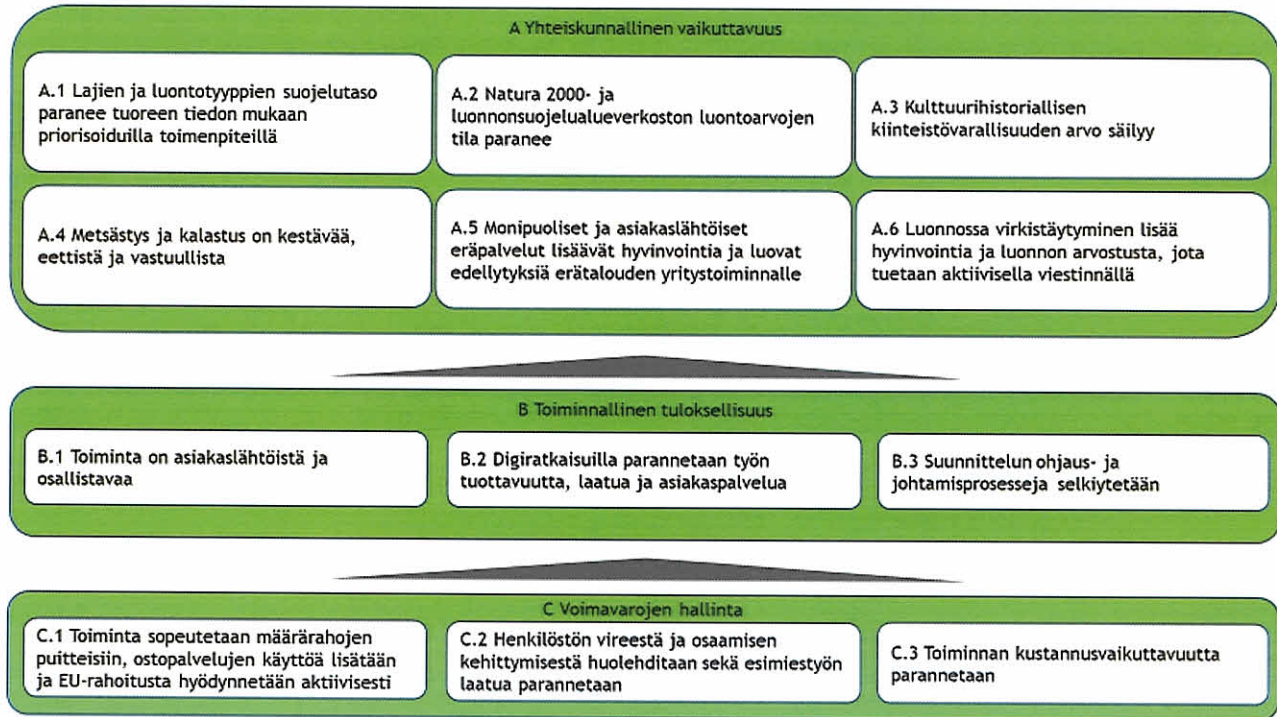
Palvelulupaus

Hoidamme vastuullisesti Suomen upeinta luontoa ja historiakohteita sekä riista- ja kalakantoja. Monipuoliset palvelumme ohjaavat ja innostavat ihmisiä luontoon ja erälle, mikä tuottaa terveyttä, tuloja ja työpaikkoja. Haluamme tuoda luontoelämykset ja -kokemukset kaikkien ulottuville niin, että palvelut kohdistetaan kustannustehokkaasti kysynnän mukaan.

2 Tulostavoitteet vuodelle 2020 ja alustavat tavoitteet vuosille 2021-2024

Tulossopimuksen tavoitteiden strategiakartta

Tulossopimuksen pohjana olevan strategiakartan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet on johdettu ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön strategioista, ja ne ovat samat kuin vuoden 2020 valtion talousarviossa Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville asetetut toiminnan vaikuttavuustavoitteet. Strategiakartta sisältää tavoitteet myös toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan osalta.

2.1 A Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Valtion vuoden 2020 talousarvion keskeisiä yhteiskunnallisia vaikuttavuutta koskevia tavoitteita (A.1 jne.) tarkennetaan talousarviossa toiminnallisilla (•) ja määrällisillä tavoitteilla (mittarit). Yhteiskunnalliset tavoitteet ovat myös alustavia tavoitteita vuosille 2021-2024. Edellä mainittujen tavoitteiden toimeenpanoa tukevat vuodelle 2020 asetetut toimenpiteet on kuvattu liitteessä 1. HO-merkinnällä varustetut toimenpiteet toteuttavat osaltaan pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitteita.

A.1 Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee tuoreen tiedon mukaan priorisoiduilla toimenpiteillä

- Toteuttaa elinympäristöjen tilan parantamisen Helmi -toimintaohjelmaa ennallistamis- ja hoitotoimilla, jotka suunnataan yhteistyössä ELY-keskusten kanssa ekologisesti vaikuttavasti HO
- Parantaa lajien ja luontotyyppien suojelutasoa lisäämällä merkittävästi niihin kohdistuvia suojelu- ja hoitotoimia ja täydentämällä tietopohjaa HO
- Osallistuu merenhoidon suunnitteluun ja toimeenpanoon ja kehittää sisävesien monimuotoisuuden suojelua HO

Mittari	Toteuma 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020	Alustava tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024
Helmi-ohjelmaan sisältyvä soiden ennallistaminen ja perinnebiotooppien kunnostus, osuus hallituskauden tavoitteesta (yhteensä 14 000 ha), %	*	*	15	45	85	100	-
Luontotyyppi- ja lajitiedon laatu, osuus tiedosta ajantasaista, %	*	*	62	65	80	82	84
Lajiesiintymätarkastukset, kpl	14 349	9 000	18 000	18 000	18 000	14 000	14 000

*Uusi mittari tulossopimuksessa, joka ei ole ollut vielä käytössä vuosina 2018-2019

A.2 Natura 2000- ja luonnonsuojelualueverkoston luontoarvojen tila paranee

- Lisää hoito- ja ennallistamistoimia suojelualueiden luonnontilan, kytkeytyneisyyden ja ekosysteemipalveluiden parantamiseksi sekä vastaa suojelualueverkon tilan seurannasta HO
- Vastaa luonnonsuojelualueiden, luontotyyppien ja lajiston tietojärjestelmien kehittämisestä ja tietosisältöjen laadun parantamisesta mukaan luettuna uhanalaisten lajien tiedonhallinta HO
- Edistää luonnonsuojelualueiden kiinteistönmuodostusta ja rajojen maastomerkintää HO

Mittari	Toteuma 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020	Alustava tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024
Elinympäristöjen tilan parantaminen, ennallistamisen ja hoidon (pl. perinnebiotooppien jatkuva hoito) pinta-ala, ha	1 360	1 000	4 500	8 500	8 000	3 250	-
Natura-alueiden (yhteensä 1 121 kpl) päivitettyjen tila-arviointien (NATA) lukumäärä, kpl	*	*	150	100	100	100	100
Suotuisassa tilassa olevien luontoarvojen osuus, %	*	*	**	**	**	**	**

*Uusi mittari tulossopimuksessa, joka ei ole ollut vielä käytössä vuosina 2018-2019

**Tavoitteita ei ole vielä asetettavissa, koska niiden määrittäminen on mahdollista vasta vuoden 2020 lopussa

A.3 Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvo säilyy

- Ylläpitää ja hoitaa kulttuurihistoriallista kiinteistövarallisuutta valtion kiinteistöstrategian periaatteiden mukaisesti

Mittari	Toteuma 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020	Alustava tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024
Hyvässä tai kesinkertaisessa kunnossa olevien kohteiden osuus arvokohteiden kuntojakaumasta, %	80	80	78	80	80	80	80
Kulttuuriperintötiedon ajantasaisuus, %	*	*	85,0	90,0	95,0	97,5	98,5

*Uusi mittari tulossopimuksessa, joka ei ole ollut vielä käytössä vuosina 2018-2019

A.4 Metsästys ja kalastus on kestävä, eettistä ja vastuullista

- Kehittää erävalvonnan viranomaisten yhteistyöverkoston toimintaa sekä uusia yhteistyömalleja riistakonsernin ja kalatalouskentän toimijoiden kanssa HO
- Kehittää riista- ja kalaelinympäristöjen ja lajien hoitoa HO

Mittari	Toteuma 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020	Alustava tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024
Metsästyksen ja kalastuksen valvonnassa suoritettut tarkastukset, joissa ei todettu rikettä, %	*	*	77,5	80,0	81,2	81,5	82,0
Metsästyksen ja -kalastuksen saalispalautteiden osuus lupien määrästä, %	*	*	18	20	25	30	35

*Uusi mittari tulossopimuksessa, joka ei ole ollut vielä käytössä vuosina 2018-2019

A.5 Monipuoliset ja asiakaslähtöiset eräpalvelut lisäävät hyvinvointia ja luovat edellytyksiä erätalouden yrittäjätoiminnalle

- Tarjoaa kestävästi ja vastuullisesti metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia ja kehittää erämatkailua valtion alueilla HO
- Varmistaa asiakkaiden tyytyväisyys ja edistää eränkävynnin jatkuvuutta HO

Mittari	Toteuma 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020	Alustava tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024
Metsästäjien ja kalastajien asiakastyytyväisyys, asteikko 1-5	3,76	*	3,80	3,84	3,89	3,92	3,95
Valtion kalastonhoitomaksu, kalenterivuositmaksun maksajien, lkm	174 342	200 000	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000

*Uusi mittari tulossopimuksessa, joka ei ole ollut vielä käytössä vuosina 2018-2019

A.6 Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä

- Parantaa luonnonsuojelualueiden ekologista kestävyyttä sekä luontomatkailun ja luonnon virkistyskäytön edellytyksiä muun muassa vähentämällä suunnitelmallisesti suojelualueiden retkeily- ja opastusvarustuksen korjausvelkaa HO
- Vähentää suunnitelmallisesti valtion retkeilyalueiden ja muiden merkittävien virkistyskäyttökohteiden retkeily- ja opastusvarustuksen korjausvelkaa HO
- Viestii luonnon monimuotoisuuden suojelusta ja käyttömahdollisuuksista edistämällä kansalaisten ympäristötietoisuutta ja luonnossa virkistäytymisestä koituvia myönteisiä vaikutuksia HO

Mittari	Toteuma 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020	Alustava tavoite 2021	Alustava tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024
Kokonaiskäyntimäärät: Kansallispuistot ja muut yleisökohteet, kpl	8 041 019	8 180 000*	8 300 000	8 400 000	8 500 000	8 600 000	8 700 000
Kävijöiden rahankäytön aikaansaama paikallistalousvaikutus, milj. €	290	242	314	318	324	336	348
Luontokeskusten ja maastopalvelujen asiakastytyvyys, asteikko 1-5	4,40	*	4,42	4,43	4,44	4,45	4,46

*Uusi mittari tulossopimuksessa, joka ei ole ollut vielä käytössä vuosina 2018-2019

2.2 B Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnan tuloksellisuutta koskevat keskeiset tavoitteet (B1 jne.), toimenpiteet (●) sekä näiden toimenpiteiden toimeenpanoa tukevat keskeisimmät osatoimenpiteet (o). HO-merkinnällä varustetut toimenpiteet toteuttavat osaltaan pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitteita.

B.1 Toiminta on asiakaslähtöistä ja osallistavaa

- Osallistetaan ja sitoutetaan kumppaneita vahvemmin toimintaan
 - o Järjestetään sidosryhmätapaamisia ja -seminaareja valtakunnan tasolla
 - o Osallistetaan keskeisiä kumppaneita alue- ja paikallistasolla
- Hyödynnetään osallistavaa suunnitteluprosessia ja asiakaspalautteita HO
 - o Osallistutaan aktiivisesti kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien laadintaprosessiin
 - o Toiminnan kehittämisessä, palvelumuotoilussa ja suunnitteluprosesseissa hyödynnetään luontokeskuksissa jatkuvasti kerättävää asiakaspalautetta, maastossa määrävälein kerättävää kävijäpalautetta sekä yrityksiltä vuosittain kerättävää palautetta
 - o Käynnistetään palautejärjestelmän kehittäminen niin, että se tarjoaa maastokävijöille helpokäyttöisen kanavan paikkasidonnaisen mobiilipalautteen antamiseen

B.2 Digiratkaisuilla parannetaan työn tuottavuutta, laatua ja asiakaspalvelua

- Edistetään digitalisaatiota kehittämällä ja uudistamalla palveluita ja tietojärjestelmiä HO
 - o Toteutetaan Luontopalvelujen digiagendan kehitysteemojen ja tiekartan mukaisia kehitystoimenpiteitä, mm. tiedon avaamiseen liittyviä toimenpiteitä ja asiakastietojärjestelmän uudistamisen käynnistäminen
 - o Kehitetään metsästyks- ja kalastuslupien sähköisiä myyntikanavia ja asiakaspalvelua

B.3 Suunnittelun ohjaus- ja johtamisprosesseja selkiytetään

- Jatketaan Tiedolla johtaminen -kehittämistyötä ja toimeenpanoa
 - o Kehitetään toiminnan suunnitteluprosessia sekä mittareita ja analysointia strategiakartan eri tasoilla
 - o Tiedolla johtamisprosessin mallintaminen läpi organisaation eri tasojen
- Johtoryhmien työtä kehitetään kaikilla tasoilla
 - o Toteutetaan järjestämällä koulutuksia ja valmennuksia

2.3 C Voimavarojen hallinta

Voimavarojen hallintaa koskevat keskeiset tavoitteet (C.1 jne.) ja toimenpiteet (●) sekä näiden toimenpiteiden toimeenpanoa tukevat keskeisimmät osatoimenpiteet (O). HO-merkinnällä varustetut toimenpiteet toteuttavat osaltaan pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitteita.

C.1 Toiminta sopeutetaan määrärahojen puitteisiin, ostopalvelujen käyttöä lisätään ja EU-rahoitusta hyödynnetään aktiivisesti

- Päivitetään henkilöstösuunnitelmat
 - Toiminnan suunnittelun yhteydessä päivitetään henkilöstösuunnitelmat vuosille 2020-2025. Tavoitteena on varmistaa kestävä henkilöstörakenne suhteessa perusrahoitukseen
- Osallistutaan selvitykseen uusien innovatiivisten rahoituskeinojen mahdollisuuksista luonnonsuojelun rahoittamisessa HO
 - Toteutetaan osana ympäristöministeriön käynnistämiä hankkeita
- Keskitytään volyymiltaan ja vaikuttavuudeltaan laajojen EU-rahoitusten hankkimiseen
 - Valmistellaan LIFE-hakemuksia vuosille 2020-2021 tehdyn suunnitelman mukaisesti

Henkilöresurssit

HENKILÖRESURSSIT	Toteuma 2018	Ennuste 2019	Alustava arvio 2020	Alustava arvio 2021	Alustava arvio 2022	Alustava arvio 2023	Alustava arvio 2024
Henkilötyövuosien kehitys, htv	521*	510	545**	545	505	505	500

*Vuoden 2018 tilinpäätöksessä käytetyssä luvussa 498 htv oli huomioitu palkattomat poissaolot

**Pääosa muutoksesta kohdistuu tulevaisuusinvestointien toteuttamiseen sekä perusrahoituksella tehtävään suojelualueiden tason nostamiseen

Rahoitusrakenne

Budjettirahoitus on myönnetty käytettäväksi Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien menojen kattamiseen. Vuoden 2020 budjettirahoitus ja maksuaikataulu on eritelty liitteessä 1. Määrärahoja saa käyttää myös EU ja muilla tuilla toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Tavoitteiden toteuttaminen edellyttää myös aktiivista ulkopuolisen rahoituksen hankintaa.

Valtion talousarviosta myönnettävän rahoituksen lisäksi julkisiin hallintotehtäviin käytetään julkisten hallintotehtävien yksikölle kertyvät tulot, kiinteistöjen myyntituotot, hankerahoituksella saadut tulot sekä muut saadut avustukset ja lahjoitukset.

Rahoitus valtion talousarviosta (momentti)	Talousarviokirjanpito						
	Toteuma 2018	Ennuste 2019	Alustava arvio 2020	Alustava arvio 2021	Alustava arvio 2022	Alustava arvio 2023	Alustava arvio 2024
1 000 euroa							
Maa- ja metsätalousministeriön momentti 30.64.50*	7 199	7 550	8 692	7 847	7 847	6 847	6 847
Ympäristöministeriön momentti 35.10.52*	34 021	35 757	61 322	59 677	40 631	40 631	40 631
Ympäristöministeriön momentti 35.10.63*	435	-	-	-	-	-	-
Muu rahoitus valtion talousarviosta perustuen erillispäätöksiin*	1 946	2 377	1 920	1 800	1 800	1 800	1 800
Yhteensä	43 601	45 664	71 934	69 324	50 278	49 278	49 278

* Vuosiin 2018 - 2019 sisältyy edelliseltä vuodelta siirtyvät erät

Muu rahoitus	Talousarviokirjanpito						
1 000 euroa	Toteuma 2018	Ennuste 2019	Alustava arvio 2020	Alustava arvio 2021	Alustava arvio 2022	Alustava arvio 2023	Alustava arvio 2024
Tulorahoitus, maa- ja metsätalousministeriön toimiala	6 141	6 455	6 080	6 290	6 200	6 200	6 200
Tulorahoitus, ympäristöministeriön toimiala	5 551	5 960	5 890	6 000	6 000	6 000	6 000
Tulorahoitus yhteensä	11 692	12 415	11 970	12 290	12 200	12 200	12 200
LIFE - rahoitus	1 650	2 730	2 660	2 600	2 800	3 000	3 500
Muu Euroopan unionin rahoitus	2 678	4 400	3 710	2 900	3 200	3 500	3 500
Muu rahoitus	3 539	2 536	2 400	2 000	2 000	2 000	2 000
Yhteensä	19 559	22 081	20 740	19 790	20 200	20 700	21 200

Rahoitus yhteensä	Talousarviokirjanpito						
1 000 euroa	Toteuma 2018	Ennuste 2019	Alustava arvio 2020	Alustava arvio 2021	Alustava arvio 2022	Alustava arvio 2023	Alustava arvio 2024
Yhteensä	63 160	67 745	92 674	89 114	70 478	69 978	70 478

Kokonaistuottavuus

Tuottavuutta arvioidaan Tilastokeskuksen kehittämää kokonaistuottavuuden panos - tuotos -menetelmää soveltaen, jossa toimintavuoden tuottavuutta verrataan edellisen vuoden tuottavuuteen.

Kokonaistuottavuus	Toteuma 2017-2018	Alustava arvio 2018-2019	Alustava arvio 2019-2020	Alustava arvio 2020-2021	Alustava arvio 2021-2022	Alustava arvio 2022-2023	Alustava arvio 2023-2024
Kokonaistuottavuus-indeksi, deflatoitu	93	102	102	102	102	102	102

C.2 Henkilöstön vireestä ja osaamisen kehittymisestä huolehditaan sekä esimiestyön laatua parannetaan

- Arvioidaan henkilöstötutkimuksen tulokset ja päätetään toimenpiteistä
 - Käydään läpi systemaattisesti vuoden 2019 henkilöstötutkimuksen tulokset ja laaditaan eri tasoille suunnitelma kehittämiskohteiden parantamiseksi
- Määritellään osaamisen kehittämisen vastuut ja osallistutaan Metsähallituksen järjestämiin esimieskoulutuksiin

C.3 Toiminnan kustannusvaikuttavuutta parannetaan

- Lisätään toimien vaikuttavuutta tunnistamalla elinympäristöjä ja alueita, joiden tilaa parantamalla saamme kustannusvaikuttavasti edistettyä suojelualueverkoston monimuotoisuutta HO
 - Käytetään Zonation-analyysijä priorisoitaessa heikentyneiden elinympäristöjen tilan parantamisen toimenpiteitä
 - Kehitetään mittari, jolla ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpiteiden kustannusvaikuttavuutta voidaan mitata
- Kohdistetaan Luontokohteiden korjausvelan vähentämistoimet kysynnän painopistealueille ja kestävyys kannalta priorisoituun infraan, alueelliset erot ja erityistarpeet huomioiden HO
 - Kysynnän painopistealueilla seurataan virkistys- ja matkailukäytön vaikuttavuutta ja laajennetaan kestävyys seurantaa LAC-menetelmällä
- Kehitetään valuma-alueetasolla vesiensuojelutoimien sekä riista- ja kalaelinympäristöjen yhteissuunnittelua HO
 - Pilotoidaan toimintaa valittavalla alueella.

3 Seuranta ja raportointi

Asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan osana Metsähallituksen ja ohjaavien ministeriöiden välistä tulosoehjausta.

Metsähallitus toimittaa ympäristöministeriölle ja maa- ja metsätalousministeriölle väliraportin tavoitteiden saavuttamisesta ja taloudesta 31.8.2020 tilanteen mukaisesti syyskuun loppuun mennessä. Metsähallitus laatii vuosittain tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden mittarien toteuman arvioinnissa käytetään valtion tulostietojärjestelmän (Netra) arvosana-asteikkoa: 1 = Tavoitteesta on luovuttu, 2 = Tavoite ei ole toteutunut, 3 = Tavoite on toteutunut osittain, 4 = Tavoite on saavutettu, 5 = Tavoite on ylitetty.

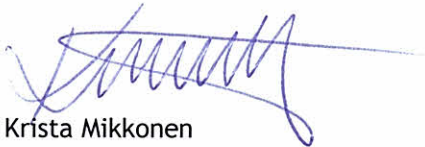
Tulossopimuksen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit päivitetään vuosittain.

Ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö ja Metsähallitus ovat tänään sopineet julkisten hallintotehtävien vuoden 2020 tavoitteista ja voimavaroista sekä vuosien 2021-2024 alustavista tavoitteista tämän tulossopimuksen ja sen liitteiden mukaisesti.

Allekirjoitukset

Tämä sopimus ja sen liitteet ovat keskenään yhtä päteviä. Tätä sopimusta on tehty kolme saman sisältöistä kappaletta, yksi kullekin osapuolelle.

Helsingissä . .2020

Krista Mikkonen
Ympäristö- ja ilmastoministeri

Jari Leppä
Maa- ja metsätalousministeri

Hannele Pokka
Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio
Kansliapäällikkö

Vantaalla 30.12.2019

Tuomas Hallenberg
Va. Pääjohtaja

Timo Tanninen
Luontopalvelujohtaja

TIEDOKSI Ympäristöministeriö: kirjaamo, luontoympäristöosasto, hallintoyksikkö
Maa- ja metsätalousministeriö: kirjaamo, luonnonvaraosasto, talousyksikkö
Metsähallitus: kirjaamo, Metsähallituksen hallitus, MH Johtoryhmä, LP_johtoryhmä, EP_johtoryhmä

Liite 1: Vuosiliite 2020

Liite 2: Kuvaus toimintaympäristön muutoksista sekä niistä tehtävät johtopäätökset

Liite 1: Vuosiliite 2020

Valtion vuoden 2020 talousarvion keskeiset yhteiskunnallista vaikuttavuutta koskevat tavoitteet (A.1 jne.), selvitysosan keskeiset tulostavoitteet eli toimenpiteet (●) sekä näiden toimenpiteiden toimeenpanoa tukevat keskeisimmät osatoimenpiteet (o). HO-merkinnällä varustetut toimenpiteet toteuttavat osaltaan pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitteita.

A Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

A.1 Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee tuoreen tiedon mukaan priorisoiduilla toimenpiteillä

- Toteuttaa elinympäristöjen tilan parantamisen Helmi -toimintaohjelmaa ennallistamis- ja hoitotoimilla, jotka suunnataan yhteistyössä ELY-keskusten kanssa ekologisesti vaikuttavasti HO
 - o Ennallistamis- ja hoitohankkeet kohdistetaan ja priorisoidaan yhteistyössä ELY-keskusten toimenpiteiden kanssa siten, että lopputulos on luonnon monimuotoisuuden kannalta mahdollisimman hyvä. Lajisuojelun toimenpiteiden kohdentamisessa otetaan huomioon SYKE:n ja ELY-keskusten välisten neuvottelujen mukaiset alueelliset painotukset
 - o Järjestää ULJAS-tietojärjestelmiin liittyvää käyttökoulutusta ja laati tarpeellisia ohjeistuksia ELY-käyttäjille erityisesti luontotyyppi- ja laji-inventointien sekä elinympäristöjen parantamistoimien suunnitteluun ja toteutukseen
- Parantaa lajien ja luontotyyppien suojelutasoa lisäämällä merkittävästi niihin kohdistuvia suojelu- ja hoitotoimia ja täydentämällä tietopohjaa HO
 - o Käynnistää suojelualueiden täydennysinventoinnit ja Ylä-Lapin luontotyyppitiedon laadun parantamishankkeen kaukokartoitusta hyödyntäen, toteuttaa valtion maiden perinnebiotooppi-inventoinnit
 - o Lisää laji- ja lajistoinventointeja sekä lajien priorisoituja hoitotoimia suojelualueilla, parantaa uhanalaisten lajien tiedon laatua ja käyttöä elinympäristöjen tilan seurannassa
- Osallistuu merenhoidon suunnitteluun ja toimeenpanoon ja kehittää sisävesien monimuotoisuuden suojelua HO
 - o Tekee VELMU 2 -inventointeja ja kehittää keinoja meriluonnon suojelun vaikuttavuuden parantamiseen osana Meriluonto 2020 -hanketta
 - o Lisää merkittävästi purojen tilan arviointia ja niiden kunnostustoimia

A.2 Natura 2000- ja luonnonsuojelualueverkoston luontoarvojen tila paranee

- Lisää hoito- ja ennallistamistoimia suojelualueiden luonnontilan, kytkeytyneisyyden ja ekosysteemipalveluiden parantamiseksi sekä vastaa suojelualueverkon tilan seurannasta HO
 - o Kasvattaa erityisesti lintuvesien, perinnebiotooppien ja soiden ennallistamisen ja kunnostuksen suunnitteluvarantoa ja lisää merkittävästi elinympäristöjen tilan parantamistoimia
 - o Laajentaa soiden ennallistamisen seurantaverkostoa sekä kehittää kaukokartoitusmenetelmiä seurannassa
 - o Arvioi ja tarpeen mukaan laajentaa elinympäristöjen ennallistamisen ja hoidon vaikuttavuuden seurantaverkostoa, toteuttaa tarpeelliset seurannat sekä kehittää kaukokartoitusmenetelmiä erityisesti soiden ennallistamisen seurannassa
 - o Aloittaa merialueilla vedenalaisten elinympäristöjen ennallistamisen
- Vastaa luonnonsuojelualueiden, luontotyyppien ja lajiston tietojärjestelmien kehittämisestä ja tietosisältöjen laadun parantamisesta mukaan luettuna uhanalaisten lajien tiedonhallinta HO
 - o Suunnittelee ja toteuttaa yhteistyössä SYKE:n ja ELYjen kanssa hallitun siirtymävaiheen LajiGISin vaihdosta uhanalaisten lajien tiedon primääritietojärjestelmäksi, vahvistaa LajiGISin ylläpidon ja käytön tuen valmiuksiaan ja järjestää koulutuksia luonnonsuojeluhallinnolle
- Edistää luonnonsuojelualueiden kiinteistönmuodostusta ja rajojen maastomerkintää HO
 - o Tekee kiinteistönmuodostamistoimia erityisesti Etelä-Savon, Etelä-Karjalan, Uudenmaan ja Länsi-Lapin uusilla luonnonsuojelualueilla. Aloittaa kiinteistönmuodostamistoimet omien mittaryhmien toimesta Urho Kekkosen kansallispuistossa. Tekee luonnonsuojelulain edellyttämää suojelualueiden rajojen merkintää muutamissa Etelä-Suomen kansallis- ja luonnon puistoissa

A.3 Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvo säilyy

- Ylläpitää ja hoitaa kulttuurihistoriallista kiinteistövarallisuutta valtion kiinteistöstrategian periaatteiden mukaisesti
 - o Laatii suojelualueilla sijaitsevan arvokkaan rakennusperinnön arvot turvaavia korjaussuunnitelmia ja aloittaa niiden edellyttämien toimenpiteiden toteuttamisen
 - o Tekee joitakin kiireellisimpiä kiinteistövarallisuuden korjauksia eduskunnan osoittaman erillismäärärahan turvin

A.4 Metsästys ja kalastus on kestävä, eettistä ja vastuullista

- Kehittää erävalvonnan viranomaisten yhteistyöverkoston toimintaa sekä uusia yhteistyömalleja riistakonsernin ja kalatalouskentän toimijoiden kanssa HO
 - Osallistuu valtakunnallisen kalastuksen tietoon perustuvan suunnittelujärjestelmän (Omakala) kehittämiseen yhteistyössä muiden kala-alan toimijoiden kanssa
 - Perustaa valtakunnallisesti kattavat poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Metsähallituksen alueelliset yhteistoimintaryhmät
 - Aloittaa susikannan suojeluun ja hoitoon (Susi-Life) liittyvän erävalvonnan suunnittelun ja toiminnan
- Kehittää riista- ja kalaelinympäristöjen ja lajien hoitoa HO
 - Parantaa kalojen ja riistan elinympäristöjä ja kartoittaa kohdekohtaisia kunnostustarpeita paikkatietojärjestelmiä hyödyntäen
 - Käynnistää pilotimalla valuma-alueiden suunnittelu vesiensuojelun tehostamiseksi ja elinympäristöjen parantamiseksi
 - Vastaa metsäpeurakannan perimän turvaamiseen liittyvistä tehtävistä, erityisesti poronhoitoalueen eteläräjällä Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla ja laatii selvityksen mahdollisuudesta rakentaa peura-aidan Pohjois-Pohjanmaalle
 - Tukee saimaannorppakannan kasvutavoitteen toteutumista yhteensovittamalla kalastuksen ja suojelun tarpeita

A.5 Monipuoliset ja asiakaslähtöiset eräpalvelut lisäävät hyvinvointia ja luovat edellytyksiä erätalouden yritystoiminnalle

- Tarjoaa kestävästi ja vastuullisesti metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia ja kehittää erämatkailua valtion alueilla HO
 - Selvittää ja seuraa valtion maiden erätalouden kokonaiskäyttöä luvituksen kestävyys turvaamiseksi
 - Edistää vajaasti hyödynnettyjen eräluipa-alueiden käyttöä ja työstää metsästysmatkailua helpottavia ratkaisuja yhteistyössä eräpalveluyrittäjien ja ministeriön kanssa
 - Edistää luonnonkaloihin kohdistuvaa kalastusmatkailua ja kehittää kilpailukykyisiä kalastusmatkailukohteita
- Varmistaa asiakkaiden tyytyväisyys ja edistää eränkävynnin jatkuvuutta HO
 - Aloittaa myyntijärjestelmän ja Eräluvat-verkkosivuston uudistamisen asiakaslähtöisemmän myynnin kehittämiseksi
 - Jatkaa nuoriso- ja vapaaehtoistyötä eräkummiverkoston ja kouluille suunnatun eräopetusmateriaalin avulla

A.6 Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä

- Parantaa luonnonsuojelualueiden ekologista kestävyttä sekä luontomatkailun ja luonnon virkistyskäytön edellytyksiä muun muassa vähentämällä suunnitelmallisesti suojelualueiden retkeily- ja opastusvarustuksen korjausvelkaa HO
 - Kunnostaa keskeisten suojelualueiden palveluvarustusta. Kunnostustoimet priorisoidaan ennen kaikkea käytön kestävyys, mutta myös turvallisuuden ja kysynnän näkökulmasta. Investointikohteet määritellään kolmivuotisessa ohjelmassa
 - Ottaen huomioon muun muassa uudistetun käyttökorvausmenettelyn päivitytään yhteistyökäytännöt matkailuyritysten kanssa ja turvataan siten yrittäjien käytön parempi yhteensovittaminen keskeisillä matkailualueilla
 - Jatkaa järjestelmäpohjaista virkistys- ja matkailukäytön kestävyys seuranta matkailun kärkekohteilla ja ekologisen kestävyys näkökulmasta keskeisimmillä alueilla. Tuottaa virkistyskäytön ja matkailun näkökulmasta keskeisimmiltä kohteilta käytön kestävyys analyysin ja niiden pohjalta valtakunnallisen kokonaisarvion. Parantaa matkailun ja virkistyskäytön kestävyys seurannan kattavuutta ottamalla 10 uutta kohdetta seurannan piiriin
 - Varaudumme käynnistämään valmistelun Saimaan maailmanperintöhakemuksen osalta
 - Aloittaa Saimaan maailmanperintöaluehakemuksen valmistelun Unescolle hyväksytyn aieluettelon pohjalta
- Vähentää suunnitelmallisesti valtion retkeilyalueiden ja muiden merkittävien virkistyskäyttökohteiden retkeily- ja opastusvarustuksen korjausvelkaa HO
 - Kunnostaa keskeisten retkeilyalueiden palveluvarustusta. Kunnostustoimet priorisoidaan käytön kestävyys, turvallisuuden ja kysynnän näkökulmasta. Investointikohteet määritellään kolmivuotisessa ohjelmassa
 - Osallistuu retkeilyalueiden profilointiin ja kehittämiseen, kuten matkailun Masterplan -töihin sekä vetovoimaisuuden ja asiakaslähtöisyyden parantamiseen
- Viestii luonnon monimuotoisuuden suojelusta ja käyttömahdollisuuksista edistäen kansalaisten ympäristötietoisuutta ja luonnossa virkistäytymisestä koituvia myönteisiä vaikutuksia HO
 - Vahvistaa viestintää luonnon monimuotoisuuden ja luonnonsuojelun merkityksestä yhtenä kärkeä uhanalaisimpien elinympäristöjen ja lajien suojelu (mm. Helmi-ohjelma) ja Luonnon konserttialin toteutus
 - Viestii aktiivisesti investointien kohdentamisesta ja palvelujen priorisoinnista
 - Panostaa viestintään matkailun ja retkeilyn kestävyysdestä ja vastuullisuudesta

Kansainvälistä toimintaa koskevat tavoitteet koskien ympäristöministeriön erillisrahoitusta

- Vastaa Suomen ja Viron luonnonsuojeluyhteistyön järjestämisestä vuonna 1991 ympäristöministeriöiden välillä allekirjoitetun yhteistyösopimuksen puitteissa
- Vastaa Luontopalvelujen ja Latvian luonnonsuojeluviraston välillä 2010 sovitun yhteistyösopimuksen toteuttamisesta
- Osallistuu Ramsarin kosteikkosopimuksen kansalliseen toimeenpanoon ja kansainväliseen yhteistyöhön.
- Osallistuu Natura 2000 biogeograafiseen prosessiin
- Osallistuu Suomen EU-puheenjohtajuuskauden jälkeisen EU-puheenjohtajien troikan järjestelyihin laadittavan suunnitelman mukaisesti
- Osallistuu Kiinan kanssa tehtävään kansallispuistoyhteistyöhön

Metsähallituksen yhteistä toimintaa koskevat tavoitteet

- Osallistuu Metsähallituksen strategian päivitykseen
- Osallistuu Metsähallituksen ilmasto-ohjelman toteutukseen
- Osallistuu valtion retkeilyalueiden toiminnan kehittämiseen
- Osallistuu kansallispuisto- ja luonnonsuojelualueverkoston laajentamishankkeisiin asiantuntijana
- Osallistuu Metsähallituksen yhteiseen nuorisoviestintään ja eräkkummitoimintaan
- Osallistuu Ylä-Lapin LVS:n laatimiseen

Rahoitus vuonna 2020

Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö maksavat Metsähallitukselle tämän sopimuksen mukaisista tehtävistä seuraavasti.

Maksuerät YM	€	Eräpäivä	mom 35.10.52	mom 35.10.22	mom 35.01.01
I erä		31.1.2020	4 400 000	780 000	40 000
II erä		28.2.2020	5 000 000		
III erä		31.3.2020	5 000 000		
IV erä		30.4.2020	5 000 000		
V erä		31.5.2020	5 000 000		
VI erä		30.6.2020	8 000 000		
VII erä		31.7.2020	5 000 000		
VIII erä		31.8.2020	5 000 000		
IX erä		31.10.2020	5 000 000		
X erä		30.11.2020	5 000 000		
XI erä		15.12.2020	8 922 000		
Yhteensä TA 2020			61 322 000	780 000	40 000

Maksuerät MMM €	Eräpäivä	mom 30.6.4.50
I erä	28.2.2020	1 592 000
II erä	30.4.2020	1 500 000
III erä	30.6.2020	1 500 000
IV erä	30.9.2020	1 500 000
V erä	30.11.2020	1 500 000
Laskutetaan yhteensä		7 592 000
Pohjois-Suomen siemenhuolto		1 100 000
Yhteensä TA 2020		8 692 000*

*Momentille on myönnetty 8,692 milj. euroa, josta Pohjois-Suomen siemenkeräykseen on varattu 1,1 milj. euroa, mikä laskutetaan erikseen ministeriön kanssa sovittaessa.

Liite 2: Kuvaus toimintaympäristön muutoksista sekä niistä tehtävät johtopäätökset

Ilmastonmuutos etenee

Ilmastonmuutos vaikuttaa monin tavoin myös valtion maa- ja vesialueisiin sekä luonnonsuojelualueverkostoon. Tämän seurauksena elinympäristöjen kytkeytyvyyden merkitys lisääntyy. Elinympäristöjen ennallistamisella puolestaan voidaan vaikuttaa sekä hiilinieluihin että -varastoihin. Haitallisten vieraslajien määrä lisääntyy ja niiden torjunnan merkitys kasvaa. Hyödynnettävien riista- ja kalalajien hoidossa vieraslajien haittojen seurantaa ja arviointia joudutaan tehostamaan. Virtavesien kunnostukseen ja vaelluskalojen elinkierron turvaamiseen panostetaan entistä enemmän. Tutkimusyhteistyön tarve tulee korostumaan. Etelä-Suomessa lumeton vuodenaika pitenee, mistä johtuen suojelualueiden lumettoman ajan käyttö lisääntyy ja kohteiden kestävätoiminnan tarve kasvaa. Hiihto, lumikenkäily ja muut lumeen perustuvat palvelut vähenevät Etelä-Suomessa ja paine lumituotteisiin pohjoisessa kasvaa. Myös paine mennä pohjoisen erämaille metsästämään ja kalastamaan kasvavat.

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen

Uusimpien uhanalaisarviointien mukaan luonnon monimuotoisuus vähenee Suomessa edelleen. Sekä suojelualueilla että monikäyttömetsissä tehtäviä aktiivisia ennallistamis- ja luonnonhoitotoimia on jatkettava ja kohdennettava entistä priorisoidummin. Helmi-elinympäristöohjelman merkittävä rahoitustaso antaa tälle lähivuosina hyvät puitteet. Luontotyyppi- ja lajitiedon ylläpito sekä sen laatu ja ajantasaisuus ovat tärkeitä toiminnan kohdentamisen ja vaikuttavuuden seurannan kannalta. Paine tiedon jakamiseen avoimen datan periaatteiden mukaan lisääntyy entisestään.

Euroopan komissio on uudistanut LIFE- ohjelmaa rahoituskaudelle 2021 - 2027 ja ehdottanut sen budjettiin kasvattamista lähes 60 %:lla edelliseen kauteen verrattuna. LIFE-rahoituksen tavoitteena on käynnistää toimia ympäristö- ja ilmastotavoitteiden täytäntöön panemiseksi ja niiden sisällyttämiseksi muihin politiikanaloihin ja jäsenvaltioiden käytäntöihin. Julkisilla hallintotehtävillä on ollut ja tulee olemaan merkittävä rooli LIFE-rahoituksen kanavoimiseksi Suomeen.

Luonnon kestävä käytön korostuminen

Suomi saa koko ajan enemmän ja enemmän tunnustusta luontomatkailumaana, jonka erityispiirteinä on puhdas luonto ja kansallispuistot. Kestävyys ja vastuullisuus ovat luontomatkailun kasvun ja kehittämisen keskeisimmät lähtökohdat. Nämä korostuvat tuotteistuksessa, viestinnässä ja markkinoinnissa, luontomatkailun ohjauksessa ja yhteistyössä sekä vilkkaassa käytössä olevien Metsähallituksen käyntikohteiden käytännön hoidossa. Virkistyskäytön rakenteiden heikkeneminen vaikuttaa koko Suomen matkailuimagoon ja -vetovoimaan. On tärkeää, että Luontopalvelujen hoidossa olevista kohteista ja niiden palveluista markkinoinnissa muodostettava kuva vastaa todellisuutta, ja että nämä kohteet pystytään pitämään sellaisessa kunnossa, että liikkuminen on turvallista ja että Suomea voidaan markkinoida hyvän palvelutason luontomatkailumaana. Myös erämatkailun kehittämiseen kohdistuu kasvavia odotuksia. Metsästys- ja kalastusmatkailun kehittäminen on Suomessa haastavaa, koska lainsäädäntö ja erityisoikeudet tuovat siihen omat erityispiirteensä. Eräpalvelujen yhteistyötarpeet alan toimijoiden kanssa kasvavat ja on yhdessä etsittävä kestäviä ratkaisuja erämatkailun kehittämiseksi valtion mailla.

Luonto- ja erämatkailun kasvunäkymät luovat sekä Luontopalveluille että Eräpalveluille monenlaisia uusia mahdollisuuksia. Se edellyttää lisääntyvää yhteistyötä mutta erityisesti tasapainoilua tasapuolisuudessa ja oman roolin arvioimista esimerkiksi tuotteiden markkinoinnissa. Lisääntyvä luonnon käyttö ja kulutus edellyttää myös valvonnan lisäämistä, kasvavaa valvontaviranomaisyhteistyötä ja sen resurssointia.

Digitalisaatio ja teknologisaatio korostuvat

Alustatalous, digitalisaatio, avoin data tuovat sisällön tuotantoon liittyviä sekä teknisiä että viestinnällisiä haasteita. Markkinointikanavien, esim. verkkomyynnin nopea kehitys tuovat suojelualueisiin liittyvät tuotteet uusille alustoille. Tämä edellyttää uudistamistarvetta sekä matkailuaineistojen tuotantoon että luontokeskusten toimintakonsepteihin. Eräpalvelujen asiakkuuksien hoidossa digitalisaation kehittäminen asiakastarpeiden näkökulmasta on yhä kriittisempi menestystekijä.